

Manutschehr Amirpur

Glossar sprachwissenschaftlicher Termini

Vorwort

Im Vorwort des ersten Heftes unserer Zeitschrift hatten wir angekündigt, daß wir die Sprachbarrieren durchlässiger machen und den Gedankenaustausch zwischen den beiden Völkern fördern wollen. Dabei hatten wir als Sprachbarriere nicht nur die Sprache an sich, sondern auch die neuen persischen Wortschöpfungen genannt, mit denen die iranische Geisteswissenschaft versucht, wie die anderen Wissenschaften, dem Ansturm neuer fremder Termini Herr zu werden. Diese Neologismen erschweren das Studium moderner wissenschaftlicher Arbeiten besonders für Ausländer. Wir versuchen zwar als Sprachmittler die persischen Texte den deutschen Lesern in ihrer Sprache zugänglich zu machen, möchten aber nicht diejenigen vernachlässigen, die der persischen Sprache bereits mächtig sind und diese Texte im Original lesen wollen. Ihre Schwierigkeit besteht zum Teil darin, daß sie sich als Kenner der klassischen persischen Sprache mit der neuen Ausdrucksweise der persischen Wissenschaft nicht zurechtfinden. Es gibt keine deutsch-persischen Speziallexika, die da eine Abhilfe schaffen könnten. Die wenigen vorhandenen Wörterbücher sind Sprachwörterbücher, die auch ihrem Selbstverständnis nach keine geeigneten Mittel zu diesem Zweck sind. Es liegen zwar mehrere selbständige oder den Übersetzungswerken beigegebene Glossare der Geisteswissenschaften vor, sie sind jedoch fast ausschließlich englisch-persische bzw. französisch-persische Wörterverzeichnisse. Diese Sammlerarbeiten sind noch lange keine Lexikographie, erhöhen aber immerhin die Lesbarkeit der neueren persischen Wissenschaftstexte.

Es wäre an der Zeit, diesen Weg — wenn auch mit kleinen Schritten — für den deutschen Sprachraum zu ebnen. Es liegen genügend Texte vor, die zu diesem Zweck nutzbar gemacht werden könnten — geisteswissenschaftliche Texte, die aus europäischen Sprachen ins Persische übersetzt worden sind, oder in Persisch verfaßte Texte, die die neue Terminologie neben der traditionellen benutzen.

Auch die traditionell-islamischen Texte bereiten dem Nichtfachmann große Schwierigkeiten. Zwar hat die europäische Seite mit der Herausgabe der islamischen Enzyklopädien Großes auf diesem Gebiet geleistet, diese Arbeiten sind jedoch nicht für persisch-deutsche Speziallexika auf dem Gebiete der Islamwissenschaften nutzbar gemacht

worden, so daß heute Texte für beide Seiten zum Teil unzugänglich sind. Auch die Iraner haben große Schwierigkeiten, die von deutschen Islamwissenschaftlern für ihre Arbeiten benutzten Termini und Lehnübersetzungen zu verstehen. Das erklärt auch teilweise, warum relativ wenige Werke deutscher Islamwissenschaftler, die nicht auf Englisch oder Französisch vorliegen, ins Persische übersetzt worden sind. Das ist angesichts der bislang im deutschen Sprachraum geleisteten beachtlichen Forschungsarbeit auf dem Gebiet der Iranistik und der Islamwissenschaft ein großes Defizit in der gegenseitigen Verständigung. Auch auf diesem Gebiet bleibt also einiges zu tun. Das heißt: Die Lesbarkeit der deutschen iranistischen und islamwissenschaftlichen Texte muß ebenfalls mit Worterklärungen verbessert werden.

Aus diesen Gründen glauben wir, mit zweisprachiger Aufzeichnung geisteswissenschaftlicher Termini einen ersten bescheidenen Beitrag auf diesem Wege zu leisten. Ab diesem Heft beginnen wir daher mit der Veröffentlichung unserer Wörterverzeichnisse, die, das soll hier noch einmal betont werden, nur ein erster Schritt sein können und in keiner Weise Anspruch auf Vollständigkeit erheben. Wir stellen für jede geisteswissenschaftliche Disziplin ein separates Glossar zusammen. Dabei soll folgende Gliederung zugrundegelegt werden:

1. Verzeichnisse der Termini, die westlichen Ursprungs sind, werden deutsch-persisch gegliedert.
2. Verzeichnisse der Termini, die islamisch-iranischen Ursprungs sind, werden persisch-deutsch gegliedert.

Neuere Wissenschaften wie moderne Linguistik, Psychologie, Philosophie, Soziologie und dergleichen erhalten also deutsch-persische Wörterverzeichnisse und traditionell islamische Disziplinen wie Jurisprudenz, Theologie, Mystik, Philosophie, Poetik u. dgl. persisch-deutsche Wörterverzeichnisse.

Als erstes bringen wir sprachwissenschaftliche Termini, die über zwei weitere Hefte fortgeführt werden sollen.

Bei der Wiedergabe der persischen Äquivalente deutscher Termini haben wir uns so weit wie möglich des eigenständigen Wortprägens enthalten und hauptsächlich das genommen, was in der Fachliteratur vorhanden war. Auch dort, wo neue Lehnübersetzungen und Zusammensetzungen von uns aus vorgenommen werden mußten, sind anerkannte Fachwörter der entsprechenden Literatur verwendet worden.

Es geht also nicht um neue Wort- und Sprachschöpfungen, sondern darum, das Leseverständnis der vorhandenen Fachliteratur zu fördern.

Folgende Fachliteratur wurde unter anderem für diese Arbeit benutzt:

Bâteni, Moḥammad Reżâ, *Touṣif-e sāhtmân-e dasturi-ye zabân-e fârsi*, Teheran, 1348 (1970).

Bierwisch, Manfred, *Zabânšenâsi-ye ġadid*, übersetzt aus dem Englischen von Moḥammad Reżâ Bâteni (deutscher Originaltitel: *Strukturalismus, Geschichte, Probleme und Methoden*), Teheran, 1363 (1984).

Chomsky, Noam, *Sâḥthâ-ye naḥvi*, übersetzt aus dem Englischen von Aḥmad Sami'î (englischer Originaltitel: *Syntactic Structures*), Teheran, 1362 (1983).

Yârmoḥammadi, Loṭfollâh, *Darâmadi be âvâšenâsi*, Teheran, 1364 (1985).

Şafavi, Kuroš, *Darâmadi bar zabânšenâsi*, Teheran, 1360 (1981).

Conrad, Rudi, *Kleines Wörterbuch sprachwissenschaftlicher Termini*, Leipzig, 1981.

Abraham, Werner, *Terminologie zur neueren Linguistik*, Tübingen, 1974.

Pai, Mario, *Glossary of Linguistic Terminology*, New York, 1966.

Bußmann, Hadumond, *Lexikon der Sprachwissenschaft*, Stuttgart, 1983.

Aşuri, Dâryuš, *Dictionary of Philosophy and Social Sciences, English-Persian*, Teheran, 1355 (1976).

Glossar

Abbreviation	اختصار
abgeleiteter Satz	جملهء مشتق
abhängig	وابسته
Abhängigkeit	وابستگی
Abhängigkeitsgrammatik s. Dependenzgrammatik	
Ablativ	مفعول عنه ، حالت "از"ی
Ablaut	دگرگونی واکه ها ، دگرگونی مصوت ها
Ableitung s. Derivation	
Ableitungssuffix	پسوند اشتقاقی
Absichtssatz s. Finalsatz	
Absorbtion	جذب (واکه های مجاور) ، جذب
abstrakt	مجرد ، انتزاعی
Abstraktum	اسم معنی
Abweichung	انحراف
Ach-Laut	صدای "خ"
Adäquatheit	کفایت ، صحت
Adjektiv auch Eigenschaftswort	صفت
-, attributives	صفت وابسته
-, prädikativ	صفت اسنادی
Adjektivadverb	صفت قیدی
Adjektivierung	صفت سازی
Adjunkt	ادات
Adjunktion	اضافت
Adjunktionstransformation auch Einfügungstranformation	گشتار افزاینده

Adnominal	اسمی
Adverb	قید
adverbial	قیدی
Adverbialangabe auch Umstandsangabe	عبارت قیدی
Adverbialbestimmung auch Adverb oder Umstandbestimmung	قید
Adverbialergänzung	متمم قیدی
Adverbialkasus s. Genitiv, adverbialer	
Adverbialsatz	جمله قیدی
Adverbialsuffix	پسوند قیدی
adversativ	متضاد
Affigierung	وند افزائی
Affirmation	ایجاب
affirmativ	ایجابی
Affix	وند
Affrikat(e)	انسدادی سایشی ، سایشی بسته
Afghanisch	افغانی
Afrikaans	آفریکانس ، هلندی آفریقا
Agens	فاعل منطقی
Agentiv	کنادی
Agglutination	پیوند
agglutinativ	پیوندی
agglutinierende Sprachen auch einverleibende Sprachen	زبانهای پیوندی
agrammatisch	بی‌دستور ، بی‌قاعده
Agrammatismus	بی‌دستوری
Ägyptisch	مصری
Akkadisch	اکدی
Akkumulation	انباشتگی

Akkusativ	"را"ئی (حالت)
Akkusativobjekt	مفعول به
Aktionsart auch Handlungsart oder Verlaufsweise eines Seins oder Geschehens oder Aspekt	نمود
Aktionsform s. Genus verbi	
Aktiv	گذرا ، معلوم
aktual	بالفعل
akustische Phonetik	آواشناسی شنیداری ، آواشناسی فیزیکی
Akzent auch Betonung	تکیه
-, dynamischer	تکیه پویا
-, etymologischer	تکیه ریشه شناختی
-, fester	تکیه ثابت
-, freier	تکیه آزاد
-, logischer	تکیه منطقی
-, musikalischer	تکیه موسیقی
-, quantitativer	تکیه کمی
-, rythmischer	تکیه موزون
-, temporaler s. Akzent, quantitativer	
Akzentuierung	تکیه گذاری
Akzentwechsel	تغییر جای تکیه
akzeptabel	پذیرفتنی
Akzeptabilität s. Akzeptierbarkeit	
akzeptierbar	پذیرفتنی
Akzeptierbarkeit	قابلیت قبول
akzidentell	عرضی
Allograph	حرفگونه

Allomorph	تکواژگونه
Allophon	واژگونه
Alltagsrede s. Alltagssprache	
Alltagssprache	زبان روزمره
Alltagsstil	سبک روزمره
Alpendeutsch	آلمانی جنوب ، منطقه آلپ
Alphabet	الفبا
alphabetische Schrift	خط الفبائی
Altägyptisch	مصری باستان
Altaisch	آلتائی
Altenglisch	انگلیسی قدیم
Alternante	گونه متناوب
Alternation	دگرگونی به تناوب
Alternativfrage	سؤال علی البدل
Altfranzösisch	فرانسه قدیم
Althebräisch	عبری باستان
Althochdeutsch	آلمانی قدیم
Altphilologie	فقه اللغه باستان
Altslawisch	اسلاوی قدیم
alveolar	لشوی
alveo-palatal	لشوی ، کامی
ambig auch ambivalent	مبهم
Ambiguität auch Doppeldeutigkeit	ابهام
ambivalent s. ambig	
Amerikanisch	آمریکائی
Amerikanistik	آمریکائی شناسی
Amorph	بی شکل ، بی صورت
Amphibolie	ابهام

Amtsstil	سبک اداری
Anakoluth	سکته در جمله
Analogie	قیاس
Analogiebildung	واژه سازی به قیاس
Analyse	تحلیل
-, syntaktische	تحلیل نحوی
analytisch	تحلیلی
analytische Sprache	زبان تحلیلی
Angelsächsisch	آنگلوساکسونی
Anglistik	انگلیسی شناسی
Anglizismus	انگلیسی گرائی
Anlaut	صوت آغازی
Anredefall s. Vokativ	
Anthroponomastik	نامشناسی انسانی
Anthronym auch Personennamen	نام انسان
Antithese	برابر نهاد
antithetisch	متضاد
Antonym s. Gegenwort	
Antonymie	تضاد معنایی
Aorist	نامعین (زمان)
Aphasie	زبان پریشی
apikal	نوک زبانی
apiko-dental	نوک زبانی ، دندان
apiko-alveolar	نوک زبانی ، لثوی
apiko-dental-alveolar	نوک زبانی ، دندان ، لثوی
apiko-palatal	نوک زبانی ، کامی
Apokope	ترخیم
Apostroph	نشانه حذف

Appellativum	اسم عام
Apposition auch Beisatz	عطف بیان ، بدل
äquivalent	معادل ، همسنگ
Äquivalenz	همسنگی
Äquivokation s. Homonymie	
Aramäisch	زبان کلدانی
Archaismus	زبان ارمی کهنه گرائی
Archiphonem	هم واج ، واج مشترک
Areallinguistik	زبان شناسی جغرافیائی
arisch	آریائی
Armenisch	زبان ارمنی
Artikel auch Geschlechtswort	حرف تعریف
-, bestimmter	حرف تعریف معین
-, unbestimmter	حرف تعریف نامعین
Artikulation	فراگوئی
Artikulationsart	کیفیت فراگوئی
Artikulationsorgane	اندامهای فراگوئی
Artikulationsstelle	مخرج فراگوئی
Artikulator	اندام فراگوئی
artikulatorische Phonetik	آواشناسی گفتاری
Aserbeidschanisch	زبان آذربایجانی
Aspekt s. Aktionsart	
Aspirata	بستواج های دمیده
Aspiration	دمش
Assimilation	همگون سازی
-, partielle	همگون سازی جزئی
-, progressive	همگون سازی پیشرو
-, regressive	همگون سازی پسرو

- , totale	همگون سازی تام
Assoziation	تداعی ، همخوانی
Assoziationsfeld	حوزه تداعی معانی
Ast	شاخه
Attribuierung	تولید صفت وابسته (دستور زبان گشتاری)
Attribut	وصف ، صفت
Attributsatz auch Beifügungssatz	جمله ء وصفی
Auffindungsprozeduren auch Entdeckungsprozeduren	مراحل کشف
Aufforderungssatz	جمله امری
Aufwand Prinzip des geringsten -es	کوشش اصل کمترین کوشش
Ausdruck	لفظ ، عبارت ، بیان
Ausgabe	برداشت ، مخرج
Ausgabebedingungen	شرایط برداشت
Ausgangssprache s. Quellensprache	
Ausgangssymbol	نماد آغازی
Ausklammerung	درآوردن از قالب جمله
Auslassungssatz s. Ellipse	
Auslassungszeichen	نشانه ء حذف
Auslaut	صوت پایانی
Ausrufesatz	جمله ء تعجب ، جمله ء ندا
Aussagesatz auch Feststellungssatz	جمله ء خبری
Aussageweise s. Modus	
Äußerung	گفته
- , einfache	گفته ء ساده
Aussprache	تلفظ
Autorenplural auch pluralis auctoris	جمع مؤلف

Auswechselbarkeit	قابلیت جانشینی
Autosemantikum auch Vollwort	کلمه ۶ خود معنا
Auxiliaralphabet auch Hilfsalphabet	الفبای کمکی
Auxiliarkomplex	گروه فعل معین دار
Auxiliarverb auch Hilfsverb oder Hilfszeitwort	فعل معین
Balkanistik	علم زبان های بالکان
Bantusprachen	زبانهای بانتو
Barbarismus	بیان غریب و نامفهوم ، اصطلاح غریب و غلط
Baschkirisch	زبان باشکیری ، زبان باشگردی
Basis	پایه
Basiselement	عنصر پایه
Basiskomponente	سازه ۶ پایه
Basisregeln	قواعد پایه
Basistheorie	نظریه ۶ پایه
Baskisch	زبان باسکی
Baumdiagramm	نمودار شاخه ای
Bedeutung	معنی
-, denotative	معنای مصداقی ، معنای اصلی
-, grammatische	معنای دستوری
-, konnotative	معنای ضمنی ، معنای عاطفی
-, lexikalische auch Begriffsbedeutung	معنای لغوی
-, mehrfache	چند معنایی
-, strukturelle	معنای ساختاری
-, syntaktische	معنای نحوی
-, zentrale	معنای اصلی
Bedeutungsentwicklung	تحول معنا
Bedeutungserweiterung	گسترش معنا

Bedeutungsfeld	حوزه ۶ معنایی
Bedeutungslehre s. Semantik	
Bedeutungsstruktur	ساخت معنایی
Bedeutungsübertragung	انتقال معنا
Bedeutungswandel	تحول معنا
Bedeutungsverengung	اختصاص معنا
Bedingung der Allgemeingültigkeit	شرط کلیت
Bedingungssatz s. Konditionalsatz	
Befehlsform s. Imperativ	
Befehlssatz s. Imperativsatz	
begrenzt s. finit	
Begriff	مفهوم
Begriffsbedeutung s. Bedeutung, lexikalische	
Begriffsfeld s. Begriffsblock	
Begriffsblock auch Begriffsfeld	حوزه ۶ مفهوم
Begriffsschrift s. Ideographie	
Begründungssatz s. Kausalsatz	
Behaviorismus	رفتار گرایی
Beifügung	وصف اضافت
Beifügungssatz s. Attributsatz	
Beiname	لقب
Beiordnung s. Parataxe	
Beisatz s. Apposition	

Berbersprachen	زبان های بربرها
Bericht	گزارش
Berufssprache	زبان حرفه
Beschränkungen	محدودیت ها
Beschreibung von Sprachen	توصیف زبان ها
beseelt	ذبیروح
Bestätigungsfrage auch Vergewisserungsfrage	سؤال تائیدی
bestimmt s. definit	
Bestimmung, nähere	وصف ، تعریف
Bestimmungselement	تعریف کننده
Bestimmungswort	کلمهء تعریف کننده
Betonung s. Akzent	
Beugung s. Flexion	
Bezeichnen	دلالت داشتن
Bezeichnendes auch Signifikant oder signifiant	دال
Bezeichnetes auch Signifikat oder signifié	مدلول
Bezeichnung	دلالت
Bezeichnungslehre s. Onomasiologie	
Bezugswortsatz s. Relativsatz	
bilabial	دولبی
Bildschrift s. Ideographie	
bilingual	دوزبانه
binär	دوتائی ، دوشقی
binäres Merkmal	مشخصهء دوتائی

Binde-S	اس ربط
Bindevokal	مصوت ربط ، مصوت وصل
Bindewort s. Konjunktion	
Biolinguistik	زبان شناسی زیستی
bisyllabisch auch zweisilbig	دو هجائی
Bretonisch	زبان برتونی
Bruchzahl s. Partitivzahl	
Buchstabe	حرف
Buchstabenschrift	خط الفبائی
Buchstabenwort s. Kurzwort	
Bühnensprache s. Hochsprache	
Bulgarisch	زبان بلغاری
casus obliquus oder abhängiger Fall	حالت وابسته
casus rectus auch Nominativ oder Nullcasus oder Nullfall	حالت کنائی
Centum-Sprachen auch Kentumsprachen	زبانهای سنتوم
Chiasmus auch Gegensatzfigur	صنعت قلب (بدیع)
Computerlinguistik	زبان شناسی کامپیوتری
Daten	داده ها
Dativ	حالت برائی ، مفعول له / الیه ، حالت سوم اسم
Dauerlaute	اصوات پیوسته
Deduktionsregeln	قواعد قیاسی
defektiv	ناقص
defektive Verba	افعال ناقص

definit auch bestimmt	معین
Definition	تعریف
Deixis	اشاره
Deklination	صرف ، تعریف
-, gemischte	صرف مخلوط
-, pronominale	صرف ضمیر
-, schwache	صرف ضعیف
-, starke	صرف قوی
-, substantivische	صرف اسم
Dekodierung	قالب شکنی ، کشف رمز
Deminutivum Deminutiv	اسم تصغیر
Demonstrativpronomen auch hinweisendes Fürwort	ضمیر اشاره
Demonstrativum	حرف تعریف اشاره
Denominativum	مشتق از اسم
Denotation	دلالت مصداقی
dental	دندانی
dentilabial	دندانی - لبی
Dependenz	وابستگی
Dependenzgrammatik	دستور زبان وابستگی
Dephologisierung s. Entphologisierung	
Derivation	اشتقاق
-, abgeschlossene	اشتقاق پایان یافته
Derivationsbeschränkung	محدودیت اشتقاقی
Derivationsgeschichte	سابقه ، اشتقاق
Derivationssemantik	معناشناسی اشتقاقی
Derivationsweg	طریق اشتقاق
Derivativa	مشتقات
deskriptiv	توصیفی

Deskriptivismus s. Linguistik, deskriptive	
Determinativum s. Determinator	
Determinator auch Determinativum	ادات تعریف (حرف تعریف ، ضمایر اشاره، ملکی، و غیره
Deutsch	زبان آلمانی
Deverbativum	مشتق از فعل
diachronisch	در زمانی
diachronische Sprachbeschreibung	توصیف در زمانی زبان
diakritisches Zeichen	حرکت
Dialekt auch Mundart	لهجه
-, lokaler	لهجهء محلی
Dialektologie auch Mundartkunde	لهجه شناسی
Dialog	گفتگو ، گفت و شنود
Dichotomie	دو شاخگی
dichotomisches Prinzip	اصل دو شاخگی
Diminutivum auch Verkleinerungsform	تصغیر
Diphthong auch Doppellaut oder Zwiellaut	دو آوا (مصوت)
Diphthongierung	دو آوایی شدن
Disambiguieren	رفع ابهام
diskontinuierlich	گسسته
Diskurs auch Gespräch oder Rede	سخن
Diskurstyp	نوع سخن
Dissimilation auch Entähnlichung	ناهمگونی
Distanzkomposition	ترکیب متباعد در افعال
distinkt	تمایز
Distinktheit, semantische	تمایز نحوی

Distinktionssystem	نظام تمایز
distinktive Merkmale	مشخصات ممیز
Distinktor	ممیز
Distribution	توزیع
-, komplementäre	توزیع تکمیلی
-, nicht-kontrastive	توزیع غیر متقابل
-, sich überschneidende	توزیع متداخل
Distributionsanalyse	تحلیل توزیع عناصر زبان
Distributiva	اعداد توزیعی
dolmetschen	ترجمه شفاهی کردن
Domäne	حوزه کاربرد، قلمرو
Domination	استیلاء
Doppeldeutigkeit s. Ambiguität	
Doppelkonsonant s. Geminata	
Doppellaut s. Diphthong	
dorsal	پس زبانی
Dual auch Zweizahl	تشبیه
Duplikation	مضاعف سازی
durativ s. kursiv	
Durative	صامت های کشیده
Ebene	سطح
-, paradigmatische	سطح جانشینی
-, syntamatische	سطح هم نشینی
Eigenname auch nomen proprium	اسم خاص
Eigenschaftswort s. Adjektiv	
Einbettung	درونه گیری

Einbettungstransformation	گشتار درونه گیری
eindeutig, semantisch	واضح (از لحاظ نحوی)
Eindeutigkeit, semantische	وضوح نحوی
Eindeutschung	آلمانی کردن
eindimensional	یک بعدی
Einfügungstransformation s. Adjunktionstransformation	
Eingabe	گذاشت
Eingabe-Ausgabe-Apparat	دستگاه گذاشت و برداشت
Einleitewort	حرف موصول ، کلمه آغازی جملات فرعی در آلمانی
Einschub oder Einschaltung	پیرانتز
Einsetzung, lexikalische	لغت گذاشتن
einverleibende Sprachen s. agglutinierende Sprachen	
Einzahl s. Singular	
Elativ	افعل التفضیل ، صفت عالی
Element	جزء ، عنصر
Elimination auch Tilgung	حذف
Eliminationstransformation auch Tilgungstransformation oder Weglaßtransformation	گشتار حذف
Elision	حذف مصوت پایانی
Ellipse auch Auslassungssatz	حذف بقیاس
Emphase	تاکید
Emphasesätze	جمله های موکد ، تکیه دار
emphatisch	موکد
Empfindungswort s. Interjektion	
empirisch	تجربی
Empirismus	تجربه گرایی

Endkategorie	مقوله پایانی
Endkette	رشته پایانی
endlich s. finit	
Endsymbol	نماد پایانی
Endung	پی بند
Endzustand	آخرین وضعیت
Englaut s. Frikativlaut	
Englisch	انگلیسی
Enklave s. Sprachinsel	
Entähnlichung s. Dissimilation	
Entdeckungsprozeduren s. Auffindungsprozeduren	
Entphonologisierung auch Dephonologisierung	رفع تقابل واجی
Entlehnung	عاریه گرفتن
Entscheidungsfrage auch Satzfrage oder Ja/Nein-Frage	سؤال آری یا نه
Ergänzung	متمم
-, prädikative	متمم اسنادی
Ersatztest oder Ersatzprobe	آزمون جانشین سازی
Ersetzung, lexikalische	جانشین سازی
Ersetzungsregel	قواعد بازنویسی
Ersetzungsgrammatik	دستور بازنویسی
Erwerb	فراگیری
Eskimosprachen	زبان های اسکیمونی
Esperanto	زبان اسپرانتو
essentiell	ذاتی
Ethnolinguistik	زبان شناسی قومی
Etymologie	ریشه شناسی

Euphemismus auch Hüllwort	حسن تعبیر ، کلمهء عیب پوش
expandieren	گسترش دادن
Expansion	گسترش
Expansionsregeln	قواعد گسترش
Experimentalphonetik auch Instrumentalphonetik	آوا شناسی تجربی
Explosivlaut auch Mutae	صامت انفجاری
Fachsprache	زبان فنی
Fähigkeit auch Kompetenz	توانش
Faktitiv s. Kausativ	
fakultativ auch optional	اختیاری
Fall s. Kasus	
Fall, abhängiger s. casus obliquus	
Falsifikation	ابطال
Familiename auch Nachname	نام خانوادگی
Faukal s. Pharyngal	
Fehletymologie s. Volksetymologie	
Feld	حوزه
-, semantisches	حوزهء معنایی
-, sprachliches	حوزهء زبان
-, syntaktisches	حوزهء نحوی
Feldforschung	پژوهش در محل
Feldtheorie	نظریهء حوزهء معنایی
Femininum	مونث
Fernassimilation	همگونسازی از دور

Feststellungssatz s. Aussagesatz	
Finalbestimmung	قید غائی
Finalsatz auch Absichtssatz oder Zwecksatz	جملهء غائی
finit auch begrenzt oder endlich	محدود
Finnisch	زبان فنلاندی
Finno-Ugrisch	فین و اویغوری، فین و اوگریائی
Flämisch	فلامانی
flektierend	صرفی
flektierende Sprachen	زبان های صرفی
Flexion auch Beugung	صرف ، تصریف
Flexionskasus	حالت صرفی
Flexionsuffix	پسوند صرفی
Flickwort s. Füllwort	
Fließlaut s. Liquida	
Fokus	کانون
Fokus der Frage	کانون سئوال
Folgesatz s. Konsekutivsatz	
Form	صورت
- , freie	صورت آزاد
- , gebundene	صورت وابسته
- , grammatische	صورت دستوری
- , kleinste freie	کوچکترین صورت آزاد
formal	صوری
formale Universation	همگانیهای صوری
Formalisierung	توصیف صوری

Formans	واژه ساز (وند)
Formationsgrammatik	دستور سازه ای
Formationsmarker auch Phrasenmarker oder P-Marker	نشانه سازه ای
-, derivierter oder abgeleiteter	نشانه سازه مشتق
-, generalisierter	نشانه سازه تعمیم یافته
-, zugrundeliegender	نشانه سازه زیر ساختی
Formationsregel	قواعد سازه ای
Formativ	آخرین اجزاء رو ساخت ، واژه ساز
Formenbildung	صورت بندی
Formenlehre s. Morphologie	
Formklasse	طبقه صوری
formlos	بی صورت
Formsprachen	زبان های صوری
Fortis	صوت سخت
Frage	سئوال
Frageadverb s. Interrogativadverb	
Fragemethode	روش سئوال در تجزیه و ترکیب جمله
Fragefürwort s. Interrogativpronomen	
Fragepartikel	ادات استفهام
Fragesatz s. Interrogativsatz	
Frageumstandswort s. Interrogativadverb	
Französisch	زبان فرانسه
Fremdwort	کلمه بیگانه
Frikativ(laut) auch Englaut oder Reibelaut oder Spirant	سایشی

Frontal (laut)	پیش زبانی ، قدامی
Fuge	دوختگاه بین اجزاء
Fugenelement	عنصر ربط
Fügewort	ادات ربط و اضافه
Fügung	اضافت
-, präpositionale	اضافت باحرف اضافه
-, syntaktische	اضافت نحوی
Füllwort auch Flickwort	کلمه جاپرکن ، حرف توخالی
Funktion	کارکرد
-, distinktive oder bedeutungsunterscheidende	کارکرد تمایزدهنده
-, expressive	کارکرد عاطفی
-, kommunikativ-grammatische	کارکرد ارتباطی - دستوری
-, logisch-grammatische	کارکرد منطقی - دستوری
-, lokale	کارکرد محلی
funktional	کارکردی
Funktionalstil	سبک کارکردی
Funktion der Sprache	کارکرد زبان
-, kognitive	کارکرد شناختی زبان
-, kommunikative	کارکرد ارتباطی زبان
funktionale Satzperspektive auch aktuelle Gliederung	دیدگاه کارکردی جمله
Funktionslast	بار کارکردی
Funktionswechsel	تغییر کارکرد
Fürwort s. Pronomen	
-, besitzanzeigendes s. Possessivpronomen	
-, bezügliches s. Relativpronomen	
-, hinweisendes s. Demonstrativpronomen	

- , rückbezügliches s. Reflexivpronomen	
- , persönliches s. Personalpronomen	
- , unbestimmtes s. Indefinipronomen	
fusionierende Sprachen	زبان های ترکیبی
Futur I oder unvollendete Zukunft	آینده (ناتام)
Futur II auch Futurum exactum oder vollendete Zukunft oder Vorzukunft	آینده (تام)
Futurum exactum s. Futur II	
Gattungsname auch Appellativum	اسم عام
Gaumenlaut auch Guttural	صوت کامی ، صوت حلقی
- , hinterer s. Velar	
- , vorderer s. Palatal	
Gaumensegellaut s. Velar	
Gegensatz s. Opposition	
Gegensatzfigur s. Chiasmus	
Gegenwart s. Präsens	
Gegenwart, vollendete s. Perfekt	
Gegenwort s. Antonym	
Gemeinsprache	زبان عامه
Geminata auch Doppelkonsonant	صامت مشدد
Gemination auch Konsonantenverdoppelung	تشدید صامت

generalisierte Transformation	گشتار تعمیم یافته
Generalisierung	تعمیم
generativ	زایشی ، زایا
generative Grammatik	دستور زایشی
generative Kraft	نیروی زایشی
generieren	تولید کردن ، زایاندن
Genitiv (Genetiv)	حالت اضافه ، حالت وابستگی
Genitiv, adverbialer auch Abverbialkasus	حالت دوم اضافه قیدی
-, objektiver auch Objektgenitiv	اضافه مفعولی
-, subjektiver	اضافه فاعلی
genitivus absolutus	اضافه مطلق
- explicativus	اضافه بیانی
- possessivus	اضافه ملکی
- subjektivus s. Genitiv, subjektiver	
Genitivkomposition	ترکیب اضافی
Genitivobjekt	مفعول اضافی
Genus auch Geschlecht oder Genus, grammatisches	جنس
Genus verbi auch Aktionsform oder Handlungsform	باب
Georgisch	زبان گرجی
gerundet	مدور (مصوت)
Germanisch	ژرمنی
Germanismus	ژرمنی گرائی در زبان
Germanistik	علم زبان و ادبیات آلمانی
Geschäftssprache	زبان اداری
Geschlecht s. Genus	

Geschlecht, grammatisches s. Genus	
Geschlecht, männliches s. Maskulinum	
Geschlecht, sächliches s. Neutrum	
Geschlecht, weibliches s. Femininum	
Geschlechtswort s. Artikel	
gespannt	سخت
Gesprächsgegenstand	موضوع سخن
Gestalt	صورت ، هیات
Gleichzeitigkeit	همزمانی افعال
Gliederung, aktuelle s. funktionale Satzperspektive	
Gliedkern s. Satzgliedkern	
Gliedsatz s. Nebensatz	
Gliedsatzklammer s. Gliedsatzrahmen	
Gliedsatzrahmen auch Gliedsatzklammer	قالب جمله فرعی
Glossar	فهرست واژگان ، واژه نامه
Glossem	مشخصه بنیادی
Glossematik	بررسی مشخصات بنیادی، زبان‌شناسی مکتب دانمارک
Glossologie	زبان‌شناسی
Glottal	چاکنائی ، حلقی
Glottisverschluß s. glottoklusiv	
glottoklusiv auch Glottisverschluß	انسدادی - چاکنائی
Grammatik auch Sprachlehre	دستور زبان
-, deskriptive	دستور توصیفی
-, didaktische	دستور آموزشی

- , formale	دستور صوری
- , funktionale	دستور کارکردی
- , generative	دستور زایشی
- , historische	دستور تاریخی
- , inhaltsbezogene	دستور محتوایی
- , kategoriale	دستور مقوله ای
- , kontextabhängige auch kontextgebundene oder kontextbeschränkte G.	دستور وابسته به متن
- , kontextbeschränkte s. Grammatik, Kontextabhängige	
- , kontextgebundene s. Grammatik, kontextabhängige	
- , kontrastive	دستور تقابلی
- , präskriptive	دستور تجویزی
- , traditionelle	دستور سنتی
Grammatikalität auch Grammatizität	دستوری بودن
Grammatikerwerb s. Spracherwerb	
Grammatikmodell	الگوی دستور
Grammatiktheorie	نظریه دستور زبان
grammatisch	دستوری
grammatische Funktion	کارکرد دستوری
grammatische Merkmale	مشخصه دستوری
grammatisches Morphem	تکواژ دستوری
grammatisches Subjekt	فاعل دستوری
Graphem	حرف
Gravis	آهنگ افتان هجا
Grenzmarkierungselement	اجزاء مرزبندی
Grenzsignale	علائم مرزی
Grenzsymbol	نماد مرزی
Griechisch	یونانی

Großkontext	
s. Makrokontext	
Grundbedeutung	
Grundform	
s. Infinitiv	
Grundkategorie	
Grundsprache	
s. Protosprache	
Grundstufe	
s. Positiv	
Grundvariante	واجگونه ، گونه اصلی
auch Phonemvariante	
oder Allophon	
Grundwort	
s. Simplex	
Grundzahl	
s. Kardinalzahl	
Gruppensignal	علامت مرزی گروهی
Gruppensprache	
s. Standessprache	
Guttural	
s. Gaumenlaut	
Halbpräfix	شبه پیشوند
Halbsuffix	شبه پسوند
Halbvokal	
s. Semivokal	
Hamitisch	زبانهای حامی
Hamito-Semitisch	خانواده زبانهای حامی و سامی
Handlungsart	
s. Aktionsart	
Handlungsform	
s. Genus verbi	
Handlungstheorie	نظریه کنش
hart	سخت
Hauchlaut	صوتدمشدار
Häufung	تجمع

Hauptakzent	تکیه اصلی
Hauptkategorie	مقوله اصلی
Hauptkonstituenten	سازه های اصلی
Hauptwort s. Substantiv	
Hebräisch	عبری
hell	روشن (مصوت)
Hethitisch	زبان هیتی
Hiatus	وقفه
Hiatustilger	وقفه زدا
Hierarchie	سلسله مراتب
Hieroglyphe	خط نقشی ، هیروگلیف
Hilfsalphabet s. Auxiliaralphabet	
Hilfsverb s. Auxiliarverb	
Hinterzungenlaut	صوت پس زبان
Hochdeutsch	زبان آلمانی نوشتار
Hochlautung	تلفظ زبان معیار
Hochsprache auch Bühnensprache	زبان استانده ، زبان فصیح ، زبان معیار
Höchststufe s. Superlativ	
Hochton	زیر
Höherstufe s. Komperativ	
Holländisch s. Niederländisch	
Homogramm auch Homograph	هم نویسه ، ذولغتین
Homograph s. Homogramm	
Homonym	هم آوا
Homonymie selten Aquivokation	هم آوایی

Homonymie, konstruktionelle	هم آوائى ساختمانى
Homophonie	تشابه صوتى
Homosemie	هم معنائى
Hüllwort s. Euphemismus	
Hyperbel auch Übertreibung	اغراق ، افراط
Hyperkorrektheit auch Hyperurbanismus	تصحیح افراطى
Hyperurbanismus s. Hyperkorrektheit	
Hypotaxe s. Subordination	